

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Tertia. De Prædicamento Quantitatis, & Habitûs Nona & Decima Categoria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

tèr divisibilis, habet consequenter virtutem terminandi diversas præsentias, ut patet ex Scoto 1. d. 2. q. 7. dicitur autem hoc ubi præsentiale simpliciter, & non locale, quia divina substantia non est locus corporum; nunc R. cum Maestro: Angelum in tali casu habiturum suum ubi intrinsecum præsentiale tantum, & non locale, & per illam translationem de spatio in spatium imaginarium acquirere præsentias, quæ pro termino respicerent diversas partes virtuales divinæ substantiæ, per spatium imaginarium ubiq; diffusa.

IV.

Situs, seu positio dupliciter accipitur.

Pro Altera parte tituli Advertendum, quod situs alio nomine à Scoto 4. d. 10. q. 1. n. 14. 15. & 16. vocetur *positio*, quæ dupliciter potest considerari; una positio est dispositio partium alicujus rei inter se, ita quod hæc pars determinatè uniatur illi parti, & non alteri, & quod utraq; sit extra alteram entitativè, verbi gratiâ, ut caput uniatur collo, & non pedibus, & dispositio coincidit cum extensione entitativâ, de qua supra, quam dispositionem potest res habere, esto, sit extra omnem locum, ut si esset aliquis in spatio imaginario, vel in loco indivisibili, ut est corpus Christi in Eucharistiâ. Alia positio est dispositio partium, quæ hoc prædicamentum constituit, in quâ non attenditur dispositio secundum se tantum, sed etiam in ordine ad locum, ita ut si res poneretur in loco, secundum hanc positionem, possent dici stare, sedere, ambulare, decumbere; quod autem hæc duæ positiones inter se distinguantur, patet ex eo, quia una potest mutari non mutatâ alterâ, nam prima semper manet, quamdiu manent partes inter se unitæ; secunda verò potest mutari, verbi gratiâ, statio in sessionem & contra, item quia Christus habet primam & non habet secundam in Eucharistiâ. Hoc præmissis & præexplicatis.

V.

Describitur situs.

Dico 2. Bene describitur situs, ut hoc constituit prædicamentum, quod sit ea dispositio partium in ordine ad se, ratione, cujus si res ponatur in loco, dicitur sedere, vel stare, quæ dispositio est respectu extrinsecus adveniens.

Probatur prima pars: Quia per illud bene aliquid explicatur, per quod describitur & exprimitur ejus natura, & ab omni alio distinguitur, sed per hanc descriptionem bene ab omni alio distinguitur, & explicatur ejus natura, quia est aliquid reponibile in prædicamento; ergo probatur mi. quia si non distingueretur ab omni alio, maxime non distingueretur ab ubi, sed ab ubi distinguitur, ergo. Probatur mi. Quia Christus Dominus in Eucharistiâ habet ubi, & non habet situm; Item, quia remanente eodem situ potest variari ubi, verbi gratiâ, in ambulante, in stante, sedentève super navim &c. Deniq; res spirituales habent ubi, & tamen non habent situm.

Probatur secunda pars: Quia non est absolutum dicens respectum transcendentalem, nec denominatio extrinseca, ut patet ex dictis, ergo.

VI.

Dices: Eadem potest esse dispositio partium in ordine ad se, dum jacet aliquis, & dum stat; ergo situs non consistit in tali ordine par-

tium. R. dist. consequens, prout est quid distinctum, à prædicamento ubi, nego consequentiam, prout dicit etiam respectum ubi consequentiam. Ut autem hæc distinctio melius percipiatur, advertendum situm posse capi pro formâ illâ, à quâ res habet esse sedens, vel stans in loco, & sic includit ipsum ubi, & non potest variari, nisi varietur etiam ipsum ubi, & contra; Alio modo potest sumisus pro illâ dispositione partium præcisè, quæ in priori situ includitur formalitèr, vel materialitèr, quæque est indifferens ad hunc, vel illum locum, & hoc modo sumptus non includit ipsum ubi ullo modo. Hinc collige, situm ab ubi per hoc distingui, quod ubi sit respectus totalis rei locatæ ad superficiem locantem, & contra, unde potest mutari situs, qui est respectus determinatæ partis locati ad determinatam partem loci, & contra, non variato ubi: ut si aqua agitetur in vase, semper eundem retinebit locum, non tamen eundem situm; Itaq; situs est modus quidam ubi, quia ubi dicit absolute præsentiam rei in loco; situs verò specificat modum præsentiae, sic vel sic stando, verbi gratiâ, vel sedendo, quod sufficit ad distinctionem illorum.

QUÆSTIO III.

De Prædicamento Quantitatis & Habitus IX. & X. Categoria.

Cum res non solum dicatur in loco, verum etiam in tempore hoc vel illo, hodie vel heri, sic quemadmodum per ubi constituitur res in loco, & est particulare prædicamentum, ita etiam per quando res constituitur esse in tempore, quod est etiam particulare prædicamentum Quantitatis, seu quando in concreto. Tempus autem est duplex, aliud enim est intrinsecum, & nihil aliud est, quam ipsa duratio, per quam res se ipsa durat quocunq; extrinseco mensurante ablato; extrinsecum est, quod comparatur ad mensuram motus primi mobilis, quod etiam hoc prædicamentum constituit, de quo

Dico 1. Quando est respectus extrinsecus adveniens, subiectus in re existente, & terminatus ad rem cui coexistit. Patet, quia non potest intelligi, nisi per modum respectus & non præsupponit aliquid ex parte fundamenti & termini, ad quod sequatur, præter actionem, quâ producit, quæ actio non necessariò inexistit fundamento & termino, ergo.

Dices: Quando necessariò sequitur, posito fundamento & termino simul existentibus, ergo est tam intrinsecus adveniens, sicut similitudo. R. negando ant. quia ipsum quando est ratio formalis ponens extrema simul, & ideo non potest sequi ad extrema simul posita. Vel concedatur ant. & negetur consequentia, disparitas est, quod ipsa similitudo non constituat extrema simul existentia, sed præsupponat illud, per quod constituentur, & eo posito, necessariò sequitur coexistentia nihil præsupponit ex parte extremorum, ratione cujus sequeretur necessariò. Cætera & plura in Physicâ.

Habitus

Habitus ut est praedicamentum distinctum ab aliis, sumitur pro illa forma, a qua dicitur aliquid esse vestitum, vel armatum: de quo

Dices: Eoispo, quod arma dicant praesentiam localem ad rem armatam, illa res dicitur armata; ergo non datur aliquis respectus inter rem armatam & arma. R. negando ant. quia ut res aliqua dicatur armata, debet habere talem respectum ad arma, quo mediante possit ire de loco in locum cum armis, quod tamen non habet per illam nudam praesentiam ad arma; ergo esse armatum, distinguitur ab illa praesentia. Et haec de praedicamentis in specie sufficiant, quae ut utar D. Augustini verbis, Cat. 15. ut nullius (scilicet fusioris pro hoc loco) tractatu indigas has categorias Aristoteles quog, transgressus est, quod nos etiam fecimus.

Dico 2. Habitus est respectus extrinsecus adveniens, subjectatum in re vestita, vel armata & terminatum ad vestes, vel arma, a quibus aliquid dicitur formaliter vestiri, vel armari. Probatur, quia quando aliquis vestitur, vel armatur, intercedit aliquid positivum distinctum tam a re vestita, vel armata, quam ab armis, vel vestibus: sed non est quid absolutum, nec relatio intrinsecus adveniens; ergo erit quid respectivum & extrinsecus adveniens.

DISPUTATIO VIII.

DE POST PRAEDICAMENTIS.

Capite decimo usque ad finem sui libri de praedicamentis agit Philosophus, de quibus Aeternum affectionibus, comparatque res illas, quas in praedicamento collocavit ad se invicem, secundum oppositionem, prioritatem, simultatem, ostendendo quoniam simul opponantur, quae priora sint, quae simul & quor modis aliquis dici possit rem habere, de quibus pro coronide etiam breviter aliquid agam, sit igitur

QUAESTIO I.

De Oppositis.

Oppositio variè sumi potest, sicut & oppositum, quod est illius concretum; oppositum enim primò accipitur pro eo, quod est ex adverso positum, sic dicitur: platea plateae, domus domui, exercitui exercitui opponi; secundò pro eo, quod adversatur alicui, sic fortuna dicitur opponi, seu adversari homini infortunato: tertio opponi idem est, quod objici, sic dicuntur crimina reo opposita in iudicio, id est, objecta: quarto oppositum sumitur pro subiecto, seu fundamento relationis, quae vocatur oppositio: quinto, & maximè propriè pro ipsa relatione oppositionis, quo sensu dicimus esse tantum quatuor opposita id est quatuor oppositiones; res autem illae dicuntur oppositae, quae quandam habent ad invicem repugnantiam, ita ut sese non compatiuntur, ut albedo & nigredo, non opposita autem sunt, quae talem repugnantiam non habent, sed sese compatiuntur, ut albedo & dulcedo in saccharo: Opposita autem communiter post Boethium describuntur: Quod sit duo extrema simplicia, quae in eodem respectu existant, & secundum idem verè affirmari non possunt simul: dicitur respectu ejusdem, quia non implicat inò congruè sit, respectu diversarum, nam potest aliquis esse pater Titii, & filius Caji; dicitur secundum idem, quia albedo & nigredo possunt inesse eidem, secundum diversa, ut nigredo in capite, albedo in dentibus: dicitur simul, quia bene albedo & nigredo possunt in esse eidem successive. Oppositionem verò in abstracto describunt quidam etiam Scoticae, quod sit relatio diversitatis, seu distinctionis inter aliqua extrema simplicia, sed malè, alias albedo & dulcedo, item albedo & quantitas esset oppositum, quod nemo diceret: Connimbricenses verò asserunt: esse relationem inter duo extrema simplicia.

F. Amaldi Hermann Logica.

cia, quae de eodem verè affirmari non possunt; sed etiam malè, quia actio & passio sunt relationes oppositae, tamen de eodem intellectu agente & patiente verè affirmantur; quare videtur mihi, quòd melius exprimi possit dicendo, quòd sit relatio inter extrema simplicia, quibus repugnat secundum eandem rationem formalem verè praedicari de eodem simul, & patet, quia omni & soli competit, comprehenditque etiam oppositiones disparatas scilicet ligni & lapidis. Oppositio verò prout huc spectat & prout de eà hic agit Aristoteles, ab eodem dividitur in contrariam relativam, privativam, & contradictoriam: de quibus singulis aliquid specialitèr proponam plus vel minus, prout materiam exigere judicavero. Et in primis occurrit

Oppositio quadruplex.

Oppositio Contradictoria, quae maxima est, quoad repugnantiam extremorum, quae in nullo profus conveniunt, Est ea, quae reperitur inter aliquam rem positivam ejusque negationem, seu inter affirmationem & negationem, ita ut quòd res necessariò unum vel alterum debeat habere ut, verbi gratià, homo non homo, doctus non doctus, quae oppositio distinguitur à privativà, quia haec necessariò connotat subiectum commune, illa verò praescindit. Itaq;

II. Oppositio contradictoria.

Oppositio Privativa est oppositio inter duo extrema, quorum unum habet se per modum habitus, alterum per modum privationis; ubi per habitum non intelligitur qualitatis prima species, sed quaelibet forma, ita quòd idem sit ac esse oppositionem inter formam & ejus privationem. Ad hanc oppositionem tria requiruntur: Primò ut sit circa idem subiectum, defectu hujus visio & surditas non opponuntur. Secundò ut subiectum sit utriusque; capax, & propter hoc visio & negatio ejus non opponuntur in lapide. Tertio, quòd fiat tempore à natura determinato, & ideò catulus ante nonum diem

III. Oppositio privativa ad eam tria requiruntur.

